

Sandorių kainodara: pradėkite nuo rizikingiausių

Sandorių tarp susijusių asmenų kainodaros dokumentus reikėtų pradėti rengti nuo sandorių su užsienio bendrovėmis, ypač jeigu pagal tokias sutartis Lietuvos įmonės yra paslaugų, prekių pirkėjos arba paskolų gavėjos.

Olga Savčuk, UAB „Deloitte Lietuva“ vyriausioji darbo grupės vadovė: „Jeigu įmonė niekada neruošė sandorių kainodaros dokumentų, reikėtų pradėti nuo tokių sandorių, kuriuos, mokesčių administratoriui pakoregavus, įmonė patirtų didelių nuostolių.“ Juditos Grigelytės (VŽ) nuotr.

Nuo 2016 m. balandžio 1 d. pasikeitė Administracinių nusižengimų kodeksas. Jo pakeitimuose įmonių vadovams nustatytos baudos už sandorių su asocijuotais asmenimis dokumentavimo tvarkos pažeidimus. Tiesa, šių pakeitimų įsigaliojimas atidėtas iki metų pabaigos.

Olga Savčuk, UAB „Deloitte Lietuva“ vyriausioji darbo grupės vadovė, atsakinga už kainodaros dokumentavimo paslaugas, pabrėžia, kad tuo atveju, jeigu įmonė niekada nerengė sandorių kainodaros dokumentų, reikėtų pradėti nuo tokių sandorių, kuriuos, mokesčių administratoriui pakoregavus, įmonė patirtų didelių nuostolių.

Padarinys – delspinigiai

Sandoriai tarp Lietuvos įmonių yra ne tokie rizikingi.

„Jeigu sudarant sandorį dalyvauja dvi Lietuvos asocijuotos įmonės, pakoregavus vienos įmonės pajamas iš sandorio su kita asocijuota įmone, pastaroji savo ruožtu gali atlikti sąnaudų koregavimą, – teigia p. Savčuk. – Jeigu abi įmonės taiko tokį patį pelno mokesčio tarifą, žalos valstybės biudžetui nėra, nes viena įmonė privalės padidinti apmokestinamąjį pelną, o kita įmonė galės sumažinti apmokestinamąjį pelną.“ Vienintelis tokio koregavimo padarinys – delpinigiaai pirmai įmonei už ne laiku sumokėtą pelno mokesťį.

Žala valstybės biudžetui gali atsirasti tuo atveju, jeigu viena sandorio šalių taiko mažesnį pelno mokesčio tarifą, pavyzdžiui, žemės ūkio veiklą vykdančios įmonės moka 5% pelno mokesťį. Tokiu atveju, pakoregavus vienos įmonės pajamas, o kitos įmonės sąnaudas, mokestinis rezultatas skirsis.

Artūras Bakšys, advokatų kontoros „Glimsted“ mokesčių partneris, pataria saugoti dokumentus, kuriuos įmonė naudojo ieškodama rinkos kainos.

„Įmonės naudoja įvairias duomenų bazes, tačiau praėjus porai metų, kai kurios duomenų bazės, interneto puslapiai dingsta ir įmonės dėl to turi daug vargo. Todėl reikėtų rinkti ir kaupti visą informaciją, kuri naudojama nustatant kainas“, – pataria p. Bakšys.

Anot jo, dažniausiai diskusijų su mokesčių administratoriumi kyla dėl mokesčio mokėtojo pasirinkto ir taikomo kainodaros metodo, mokesčio mokėtojo verslo funkcinės analizės, ekonominių ir finansinių ryšių palyginamumo ir informacinių šaltinių, kurie naudojami nustatant sandorių tarp asocijuotų asmenų kainas.

Anot p. Savčuk, ypač atidžiai mokesčių administratorius analizuoja sandorius tarp skirtingus mokesčių tarifus taikančių įmonių.

Kita rūšis sandorių, kurių kainodaros dokumentacija reikėtų susirūpinti kuo greičiau, yra paskolų sandoriai su pirmine įmone arba įmonėmis, esančiomis tos pačios įmonių grupės narėmis. Tuo atveju, jeigu iš šių įmonių gaunamų paskolų suma daugiau negu 4 kartus viršija paskolą gaunančios įmonės nuosavą kapitalą, ypač svarbu nustatyti tinkamas palūkanas ir jas pagrįsti.

„Toku atveju paskolą teikiančios įmonės paskolų palūkanų pajamos visuomet yra apmokestinamos, o paskolą gaunančios įmonės palūkanomis už paskolas, kurios daugiau negu 4 kartus viršija šių įmonių nuosavą kapitalą, gali mažinti apmokestinamąjį pelną tik įrodžiusios, kad įmonė skolinasi rinkos sąlygomis“, – teigia p. Savčuk. Šiuo atveju nepakanka pasižiūrėti į Lietuvos banko skelbiamas Lietuvos bankų teikiamų palūkanų normas.

„Svarbu, ar paskola suteikiama su užstatu ir garantijomis. Be to, visuomet kyla klausimas, ar nesusijęs asmuo iš viso sutiktų skolinti tiek, kad paskola keturis kartus viršytų įmonės nuosavą kapitalą“, – teigia p. Savčuk.

Sandoriai su užsienio bendrovėmis

Jeigu sandoriai sudaromi tarp įmonių skirtingose šalyse, pakoregavus vienos įmonės pajamas, taip pat galima koreguoti ir kitos įmonės sąnaudas, tačiau skirtingose valstybėse galioja skirtingi pelno mokesčio tarifai, skirtingos pelno mokesčio taisyklės, mokesčių koregavimo terminai, todėl gali susidaryti dideli skirtumai tarp sumokėto ir priskaičiuoto mokesčio.

Anot p. Savčuk, jeigu tokios pačios prekės už tokią pačią kainą parduodamos ir nesusijusioms bendrovėms, su sandorių kainodaros dokumentais galima ir neskubėti, atidėti juos vėlesniam laikui.

Valdymo paslaugos

Ypač svarbu tinkamai parengti sandorių kainodaros dokumentus, kai iš asocijuotų asmenų įmonė perka valdymo, informacinių technologijų priežiūros ir panašias paslaugas.

„Reikia pagrįsti, kodėl bendrovei reikia tokių paslaugų, įrodyti, kad jos suteiktos už rinkos kainą, kad Lietuvos įmonės darbuotojai neatlieka tokių funkcijų kaip ir paslaugos teikėjas, taip pat, kad paslauga buvo iš tikrųjų suteikta ir kad paslaugas teikianti įmonė iš tikrųjų patyrė sąnaudų“, – vardija p. Savčuk.

Kita svarbi sandorių su užsienio asocijuotomis įmonėmis sritis – gautų paskolų palūkanos. Rizikingiausi tokie sandoriai, kurių palūkanų normos yra gana didelės.

„Kadangi Lietuvos įmonė mažina pelno mokesčių palūkanų sąnaudomis, tokius sandorius būtina dokumentuoti kuo anksčiau, kad būtų galima pagrįsti palūkanų normą. Čia taip pat nepakaks Lietuvos banko skelbiamų Lietuvos bankų teikiamų paskolų palūkanų normų, nes dažniausiai skolinimosi sąlygos yra visiškai nepalyginamos“, – perspėja p. Savčuk.

Sandoriai, pagal kuriuos Lietuvos įmonė gauna gana nemažai pajamų iš sandorių su asocijuotais asmenimis, Lietuvos mokesčių administratorių domina mažiau, nes jie didina Lietuvos įmonės pajamas ir kartu pelno mokesčių.

Mokesčių administratoriui pareikalavus, kainodaros dokumentus reikia pateikti per 30 dienų.